

ÇULLUK

1927

Mahmut Yesari 1895-1945

KİŞİLER

Murat Köyden İstanbul'a askerlik için geldikten sonra şehre duyduğu ilgiden ötürü köyüne dönmemiş olan Murat, Cibali Tütün Fabrikası'nda makinist olarak çalışmaktadır. Genç, yakışıklı ve kuvvetli bir erkektir fakat çapkın ve alkole düşkündür. Köydeki ailesinin tüm ısrarlarına rağmen şehirde kalmayı sürdürmüştür ancak köyde bıraktığı Esmâ isimli bir kıza da tutkuyla aşıktır. Her ne kadar İstanbul'a yerleşmek için Esmâ'yı reddetmiş ve aynı fabrikada çalışan Münevver ile duygusal bir ilişki yaşamış olsa da Esmâ'yı unutamamıştır. Yaşadığı karmaşık aşk ilişkileri nedeniyle başı sürekli derde girmektedir ve parasızdır. Otuz yaşlarındadır.

Münevver Murat'a gönülden bağlı olan Münevver, onunla aynı fabrikada çalışmaktadır. Annesiyle yoksul bir yaşam sürmektedir, genç ve güzeldir. Evin geçimini kendi başına sağlayan Münevver, Murat'ın hovardalığı hakkındaki dedikodulara rağmen ona olan güven ve bağlılığını korumaktadır. Fabrikada talibi çoktur ve annesi sürekli bir şekilde onu Murat'tan vazgeçirip başka biriyle evlenmeye zorlasa da o, Murat'la birlikte olmak için elinden geleni yapmaktadır.

Piç Hayri Murat'ın en yakın arkadaşıdır, onunla aynı fabrikada çalışmaktadır. İstanbul'da, Galata civarlarında ailesiz büyümüştür. Zamanında çok belalı bir tip olup çok olaya karıştığı için Murat'ın aksine şehir hayatı ve ilişkileri konusunda tecrübelidir. Sadık bir dost olan Hayri, Murat'ın meseleleriyle yakından ilgilenmekte ve kişisel sorunlarında Murat'a hiç çekinmeden yardım etmektedir. Gençlik yıllarındaki kavgacı tutumunu geride bırakmıştır ve huzurlu bir yuva arayışı içerisinde. Murat'ın ev sahibi olan Rum asıllı Madam Sofya'ya aşıktır. Otuz yedi yaşlarındadır.

ÖYKÜ

Çulluk avı Roman, doğada yapılan bir av sahnesinin betimlemesiyle başlar. Giriş niteliğinde olan bu bölümde, kış vakti avlanan avcılarının birbirlerine anlattıkları hikayeler konu edilir. Söz konusu hikayelerde bir av hayvanı olan çulluk, narin, ürkek bir kuş olarak betimlenir. Avcının eline düştüğünde hemen ölecek kadar hassas bir canlı olarak betimlenen çulluk, romanın ilerleyen bölümlerinde açıklığa kavuşacak olan trajik aşk hikayesinin sembolik olarak ifade edilmiş hâlidir. Avcıların betimlemelerine konu olan dişi ve erkek kuşun birbirini elde etme mücadelesi de, Murat ve Esmâ'nın ölümle sonlanacak olan hikayelerine gönderme yapar.

Murat babasından mektup alır Murat'ın fabrikaya uğramaması üzerine Münevver telaşlanmıştır. Üstelik fabrikada kendisini çekemeyenler tarafından Murat hakkında yapılan dedikodulara maruz kalmaktadır. Murat'ın aynı fabrikada çalışan Halet'le bir ilişki yaşadığı ve Münevver'i önemsemediği konuşulmaktadır. Gerçekten de Murat, kendisine sırılsıklam aşık olan Münevver'e acımakta ve sırf köyde bıraktığı Esmâ'ya benzediği için onunla ilgilenmektedir. Sürekli içtiği ve kadınlarla vakit geçirdiği için parası gün geçtikçe tükenmekte olan Murat, köydeki babasından istediği paranın gelmesini beklemektedir. Ancak para yerine bir çağrı mektubu alır. Babası Murat'ın acilen köye dönmesini istemektedir zira köy işlerini yerine getirecek güce sahip değildir artık. Bunun üzerine telaşlanan Murat, hem artık babasından para alamayacağı için hem de ona muhtaç olan annesi için endişelenir. Aynı zamanda köyde bıraktığı Esmâ'yı da düşünmektedir zira babasının onu çağırmasının nedenlerinden biri de onu evlendirmek istemesidir. Murat'a gelen mektup kısa bir süre içerisinde fabrikada duyulur. Haberi işiten Münevver hastalanarak yatağa düşer ve çalışamaz hâle gelir. Murat Münevver'e acıdığı için ona ve ailesine yardım eder, para verir ve doktor gönderir. Köye gitmek konusunda Murat'ın kafası karışıktır, köye gidecek olsa da kısa bir süre sonra mutlaka şehre geri döneceğini düşünmektedir.

Murat ve Münevver'e kurulan tuzak Murat'ın aynı fabrikada çalışan Halet'le olan ilişkisi gittikçe karmaşık bir hâl almaktadır. Murat'tan önceki aşığı Şoför Aziz, Halet'in peşini bırakmamakta ve onu geri kazanmaya çalışmaktadır. Murat, Halet'in itici tavırlarından rahatsız olduğu için onunla görüşmeyi kesince Halet de eski sevgilisini Murat'ı kıskandırmak için kullanır. Halet'in eski sevgilisi, Murat'ın peşine adamlarını takmıştır ve ona saldırmayı planlamaktadır. Bir gece Murat'ın kaldığı eve ziyarete gelen Hayri, dönüş yolunda evin çevresini gözetleyen bir adamla karşılaşır. Telaşlanıp durumu Murat'a

bildirince, Murat'ın takip edildiği açıklığa kavuşmuş olur. Diğer yandan Halet'in fabrikadaki sinsi planları sürmektedir. Kendisi gibi kötü niyetli olan çalışma arkadaşlarıyla Münevver üzerinde sürekli bir baskı oluşturmaktadır. En nihayetinde Münevver'e bir tuzak kurarak, onun hırsızlıkla suçlanmasına yol açar. Münevver, çantasında fabrikadan çalınmış olan paket sigaralarla yakalanmıştır. Üstelik hastalandığı sırada gittiği genç doktorla aşk yaşadığı ve Murat'ı aldattığı söylentileri yayılmaya başlamıştır. Münevver'in masum olduğundan emin olan Piç Hayri olayların düğümünü çözer. Halet'i eski sevgiliyle fabrikadan çıkarken görmüş ve bu durumu Hayri'ye anlatmıştır. Kafa kafaya veren Murat ve Hayri, Murat'ı takip ettiren kişinin Halet'in eski sevgili olduğunu ve Münevver'e Halet ve arkadaşları tarafından tuzak kurulduğunu anlarlar.

Murat ve Hayri'nin intikam planı Kurulan bu tuzağı kendisine yediremeyen Murat, intikam almanın peşine düşer. Bunun için önce gidip Halet'i bulur, onu azarlar ve korkutur. Daha sonra Hayri'nin de yardımıyla kendisini takip eden adamların peşine düşer. Gözü hiçbir şeyden korkmayan Murat adamların karşısına plansız bir şekilde çıkmayı amaçlarken bu konularda tecrübeli olan Hayri onu durdurur. İncelikli bir plan yaparak önce adamların hangi mekanlarda takıldıklarını öğrenirler. Daha sonra Halet'in eski sevgilisine geri dönüşünü kutladıkları bir gece adamları takibe alırlar ve gittikleri mekanı bulurlar. Ancak adamlar kalabalıktır ve Hayri, Murat'ın saçma bir cesaretle saldırmasına izin vermez. Tam o sırada Murat, saldırmayı planladıkları adamların arasında çok eski bir dostunun da bulunduğunu fark eder. Murat'ı aynı mekanda gören eski dostu Necmi, hemen yanına gelerek Murat'ı görmekten çok mutlu olduğunu belirtir. Bu yakın dostluk, Murat ve Hayri'yi adamlara saldırmaktan vazgeçirir. Ancak yine de oraya neden geldiklerini dürüstçe Necmi'ye anlatırlar. Murat kendisini takip ettiren Şoför Aziz'in korkaklığını, arkadan vurma isteğini eski dostu Necmi'ye anlatır ve yüz yüze vuruşmaktan korktuğu için Aziz'i aşağılar. Daha sonra adamlara bulaşmadan Hayri ile mekandan ayrılırlar.

Murat'ın hapse girişi İssiz bir sokakta yürüdüğü gecelerden birinde Murat'ın önü kesilir. Murat tarafından aşağılanmayı kendisine yediremeyen Şoför Aziz, yüz yüze dövüşmek için Murat'ı köşeye sıkıştırmıştır. Murat olayı kavgasız bitirmek için çaba sarf etse de Şoför Aziz çok kızgındır. Cebinden bir bıçak çıkararak saldırmak istemesi, Murat'ı çileden çıkarır ve bunun üzerine Murat'tan dayak yer. Murat hiddetli bir şekilde adamın yüzünü yumruklarken gece bekçileri duruma müdahale ederler ve iki adamı da karakola götürürler. Dayak yiyen Aziz'in yüzünde ciddi hasarlar meydana gelmiş ve ikisi de hapishaneye atılmıştır. O geceyi İstanbul'un bütün belalı adamlarıyla aynı koşu da geçiren Murat'ın sinirleri bozulur. O sırada artık Murat'ın kaldığı evde yaşamaya başlamış olan Piç Hayri, Murat'tan haber alamayınca telaşlanarak her yerde Murat'ı arar, ancak onu hiçbir yerde bulamaz. Yakın dostu Necmi'nin yardımıyla kısa bir süre sonra Murat hapisten çıkar.

Murat işten atılıyor Murat'ın karıştığı kavga gazetelere de verildiği için işler iyice büyür. Fabrikadaki herkes olayı duymuştur. Bunun üzerine Murat fabrika yönetimi tarafından görüşmeye çağrılır. Bu görüşme sonucunda Murat işten çıkarılır. İşten atılma olayı da kısa bir süre içerisinde bütün fabrikanın diline dolanır. Murat ve Münevver'i çekemeyenler bu işe sevinirken, dostları oldukça üzülmüşlerdir. Münevver Murat'ın kovulduğuna inanmaz zira fabrikanın en çalışkan işçilerinden biri odur. Ancak kısa bir süre sonra kovulma nedeninin Halet için giriştiği bir kavga olduğunu duyunca çok üzülür. Murat'ın başka bir kadın için kavgaya girmesini hazmedemez. Ancak yine de Murat'a destek olmak için onu görmeye gider. Murat Münevver'i teselli ederek evine gönderir. İstanbul'da yapacak hiçbir şeyi kalmayan Murat, fabrikaya yeni bir iş için yalvarmayı gururuna yediremez. İşlerin bu kadar kötü gitmesi sonucunda artık köye dönmeye karar vermiştir.

Münevver'in kısmeti açılır Köye dönmüş olan Murat'tan haber alınamamaktadır. Murat çok nadiren Hayri'ye yazsa da Münevver'e hiç haber göndermemekte ve mektup yazmamaktadır. Bu durum Münevver'i üzer. Zira Murat hiçbir mektubunda İstanbul'a geri dönmekten bahsetmemektedir. Diğer yandan annesi tarafından evlenmeye zorlanan Münevver'in bir anda kısmeti açılır. Aynı fabrikada çalıştıkları Bekir, Münevver'le evlenmek istemektedir. Bekir'in çok iyi bir insan olduğunu bilen Münevver, hem kendisinin hem de annesinin böyle iyi ve çalışkan bir adama ihtiyaç duyduklarının farkında olsa da Murat'a olan aşkı nedeniyle kararsız kalır. Hakkında çıkan tüm dedikodulara ve Murat'ı sevdiğinin bilinmesine rağmen Bekir onunla ilgilenmektedir. Bu ilgi Münevver'i mutlu eder ve bunu hem kendisi hem de ailesi için bir fırsat olarak görür ancak gönlü hâlâ Murat'tadır ve ondan bir haber alıncaya kadar umudu kesmek istemez.

Murat'ın köye gelişi İstanbul'da yaşanan talihsiz olaylar sonrasında Murat köye, ailesinin yanına dönmüştür. Köyde nüfuzlu bir ağa olan babası her ne kadar Murat'ın gelişine sevinse de, onun

İstanbul'daki hovardalık maceralarını duymuş olduğu için kızgındır. Babasının ağırlığı altında ezilen Murat ona karşı koyamamaktadır. Artık köy hayatından sıkılmış ve İstanbul'u özlemiştir. Diğer yandan aşık olduğu Esmâ'yı köye geldiğinden beri görememiştir. Gözleri her yerde Esmâ'yı arar ancak Esmâ Murat'tan kaçır gibidir. Murat bu duruma bir anlam vermezken, babasının onu başka bir kızla evlendirmek istediğini duyar. Ancak hâlâ Esmâ'nın peşinde olan Murat bu durumu kabullenemez ve bir çare bulmaya koyulur.

Murat'ın çifte planı Esmâ'yı görmek için yanıp tutuşan Murat, köyde kurnazlığıyla tanınan Hacı Kadir'den yardım ister. Hacı Kadir kaçakçılık yapan kurnaz bir tiptir. Murat, Hacı Kadir'den babasına gitmesini ve ailenin talip olduğu kızın babasını kötölemesini ister. Böylece saygın bir adam olan babasını bu kararından vazgeçirmeyi planlamaktadır. Esmâ'nın neden kendisini görmek istemediğini öğrenmek için de Hacı Kadir'in baldızını Esmâ'yla konuşmaya gönderir. Bu sırada istemeyerek Hacı Kadir'e kaçakçılık işlerine yardım eder. Esmâ'dan gelen haber olumsuzdur zira Esmâ, Murat'ın şehirde yapmış olduğu hovardalıkları işitmiştir. Murat, hakkındaki dedikoduların Esmâ'nın kulağına kadar gitmiş olmasına çok sinirlenir. Esmâ'nın bir baskı altında kaldığını düşünür. Bir yandan dedikodular, diğer yandan babası öldükten sonra Esmâ'yı himayesine alan dayısının Murat'a karşı öfkesi nedeniyle Esmâyı başka biriyle evlendirmek istemesi, Murat'ın hırsını daha da arttırır.

Hayri Münevver'i evlenmeye ikna eder Henüz Murat'tan hiçbir haber alamamış olan Münevver'e bir talip daha çıkar. Aynı fabrikada katiplik yapan Bilal Efendi, daha önce Münevver'e düşman olan fabrikadaki kadın işçilere Münevver'le aralarını yapmaları için para teklif etmiştir. Bu olaya çok şaşırarak Münevver hâlâ Murat'ı beklemekte ve taliplerine hiçbir yanıt vermemektedir. Ancak Hayri bir gün Münevver'i yanına çağırıp Murat'tan gelen bir mektubu ona verir. Mektupta Murat'ın ne zaman döneceğine ilişkin hiçbir şey yazmamaktadır. Hayri Münevver'in durumuna acıdığı için onu önceki talibi Bekir'le evlenmeye ikna etmek ister. Murat'ın ne kadar sorumsuz olduğunu, köye döndükten sonra neredeyse hiç yazmadığını ve Münevver'in boşuna umutlanmaması gerektiğini söyler.

Murat Esmâ'yı kaçırmaya karar verir Esmâ'nın kendisini istemiyor olduğuna inanmayan Murat, bunu Esmâ'nın ağzından duymak ister. Bu nedenle gezintilerinin birinde Esmâ'yı taşıyan arabanın yolunu keser. Esmâ'nın yanındaki hizmetçiler büyük bir telaşa kapılırlar. Ancak Murat, Esmâ'nın ağzından bir kelime işitmeden gitmeye niyetli değildir. En sonunda Murat'ın baskılarına dayanamayan Esmâ, ona gitmesini söyler. Esmâ'nın konuştuğunu duyan Murat rahatlamıştır zira hem Esmâ'nın konuşma tarzından hem de bakışlarından hâlâ kendisini sevdiğini anlamıştır. Bunun üzerine Esmâ'yı ve hizmetçilerini serbest bırakır. Ancak Esmâ'yı ve güzelliğini gördükten sonra aşkı alevlenmiş ve onu kaçırmaya karar vermiştir. Kaçırma planını gerçekleştirmek için tekrar Hacı Kadir ve akrabalarının yardımına başvurur. Yol kesme hadisesinden sonra Esmâ çok katı bir şekilde korunmakta ve dışarıya yalnız gönderilmemektedir. Bu nedenle Murat, Esmâ'nın katıldığı bir kır düğünü sırasında onu kaçırmayı planlamaktadır.

Esmâ'nın sonu Kaçırma planının gerçekleşeceği kır düğününe Hacı Kadir'in akrabaları da katılmıştır. Murat ve Hacı Kadir arasındaki plan uyarınca Kadir'in akrabaları Esmâ'yı boş bir vakitte dışarı çıkararak dışarıda bekleyen Murat'a teslim edecektir. Ancak işler planlandığı gibi yürümez. Beklediğinden çok daha uzun bir süre dışarıda bekleyen Murat yorulmuş ve üşümüştür. Üstelik uzun süren bir bekleyişin ardından atı Ceylan da bitkin düşmüştür. Saatlerce bekledikten sonra gizlice düğün alanına giren Murat, Hacı Kadir'in akrabasını bulur ve ona durumu sorar. Ancak içerinin çok kalabalık olduğu ve Esmâ'yı indirmenin mümkün olmadığı yanıtını alır. Bunun üzerine Murat birkaç saat daha Esmâ'yı taşıyan arabayı beklemeye karar verir. Bu uzun bekleyiş sonrasında tesadüf eseri Esmâ ve hizmetçisi kapıdan dışarıya çıkınca hızla ileriye atılan Murat, Esmâ'yı atın sırtına yükleyerek kaçmaya başlar. Kendini Murat'a teslim eden Esmâ'yla birlikte hızla oradan uzaklaşırken, arkalarından aynı hızla takip edildiklerini anlar. Arkadan ateş açılmaktadır. Uzun bir süre devam eden ateşli kovalamacadan sonra Murat bir ormana saparak izini kaybettirir. Dinlenmek için durduğuna vücudundan kan aktığını fark eder. Birçok yerinden vurulmuştur ancak o Esmâ için telaşlanmaktadır. Esmâ'yı kucağına aldığı anda onun son nefesini verdiğini anlar. Kovalamacanın şiddetine dayanamayan Esmâ nefes darlığından ölmüştür.

Murat'ın İstanbul'a dönüşü Ağır yaralı hâlde olaydan kurtulan Murat günlerdir yoğun bakımdadır. Ailesi onun için endişelenmekte ve artık eski Murat'ın aynı kuvvetle geri dönemeyeceğini düşünmektedir. Bir süre sonra gözlerini açan Murat hiçbir şey hatırlamaz. Murat'ın durumuna acıyan ailesi, onun her istediğini yapmakta ve ona nazik davranmaktadır. Murat'ı hastaneden alırlar, iyileşmiş fakat total kalmıştır. Daha sonra her şeyi yavaş yavaş hatırlamaya başlayan Murat, Esmâ'ya ne olduğunu sorar. Ailesi Esmâ'nın öldüğünü söyleyince buna inanmaz ve mezarını ziyaret etmek ister.

Esmâ'nın öldüğünü kendi gözleriyle görür. Bu ziyaretten sonra artık köyde duramayacaktır. Günlerini arkadaşlarından gelen cevapsız mektupları okuyarak ve İstanbul'daki hayatını düşünerek geçirmektedir. Hayri kendisine yazmadığı için Murat'a yakınmaktadır. Münevver Bekir'le evlenmiştir. İstanbul'u düşünerek geçen süre içerisinde Murat kesin olarak İstanbul'a dönmeye karar vermiştir ve bu kararı ailesine açar. Durumu kabullenmek zorunda kalan ailesi Murat'ın gitmesine izin verir. Babasını ve kendisini yakından tanıyan Tütün İdaresi müdürünün yardımıyla ufak bir iş ayarlayan Murat İstanbul'un yolunu tutar.

TEMALAR

Çalışma ilişkileri Roman boyunca kendisini gösteren en belirgin tema, çalışma ilişkileridir. Cibali Tütün Fabrikası'ndaki işçilerin çalışma koşulları, iş hayatları ve özellikle kadın işçilerin durumu gerçekçi satırlarla betimlenmektedir. Münevver'in yoksulluk nedeniyle evlenmeye mecbur kalmasının, Murat'ın haksız yere işten atılmasının, fabrikadaki işçilerin kötü niyetli davranışlarının altında yatan temel unsur çalışma ilişkileridir. Yazar bir aşk hikayesi olarak kurguladığı romanın altyapısını açık bir şekilde çalışma ilişkileri üzerine kurmuştur. Bu açıdan roman, Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki çalışma ilişkilerini güçlü bir dille aktarmayı başarmıştır.

Aşk Romanın adı ve giriş niteliğindeki av sahnesi, Murat'ın Esmâ'ya duyduğu aşkın sembolik ifadesidir. Murat tıpkı hırçın bir kuş gibi dişisiyle olmak ister ve onun için çarpışmayı göze almıştır. Diğer yandan Esmâ da bir dişi çulluk kadar narin ve hassastır. Bu açıdan roman, aynı zamanda bir aşk hikayesi olarak okunabilir. İkili arasındaki aşkın yanında Münevver'in Murat'a duyduğu saf sevgi de söz konusu aşk temasını güçlendiren bir unsurdur.

Köy-kent ilişkisi Romanda dikkat çeken bir diğer tema, köy ve kent hayatı arasındaki ilişki ve zıtlıktır. Bu ilişki en iyi ifadesini Murat'ın iki yaşam biçimi arasındaki sıkışmışlığında bulur. Şehre taşınmış, bir fabrikada çalışmaktadır ancak diğer yandan köydeki babasının işlerine yardım için çağrılır. Şehirde gözüpekliğiyle bilinir fakat köydeki babasına karşı boynu kıldan incedir. Biri şehirde diğeri köyde geçen iki bölüm şeklinde kurgulanan roman boyunca, iki yaşam biçimi arasındaki fark ve gerilim hissedilir. Nitekim Murat'ın hâl ve hareketleri köye gittikten sonra buradaki ilişkiler lehine değişmektedir.

KARAKTER ANALİZİ

Murat (Çapkın)

Karakter Birden fazla kadınla aynı anda ilişki yaşayan Murat, çapkın bir karakterdir. Geçmişinde birçok kadınla ilişki yaşamış ve çoğunun ahını almıştır. Kadınlar konusunda bir zaafa sahip olduğunu söylenebilir. Buna karşın sözünün eri ve merhametli bir kişiliğe sahiptir. Kadınlar konusundaki zaafının bilincinde olmakla birlikte arkasında bıraktığı kadınlara üzülmektedir. Kendisini seven Münevver'e acır ve en zor zamanında onun yanında olur. Aynı zamanda gözüpek, kavgadan kaçmayan hırçın bir yapıya sahiptir.

Aktivite Cibali Tütün Fabrikası'nda makinist olarak çalışmaktadır. Uzun bir süre önce köyden İstanbul'a göç etmiş ve şehir hayatına alışmıştır. Kadınlara yönelik zaafı nedeniyle işlerini sürekli aksatır, kimi zaman ortalıkta görünmez. Anne ve kızından oluşan Rum bir ailenin evinde oda kiralamıştır ancak odanın kirasını dahi düzgün ödeyememektedir..

ÖRNEK ANILAR

Çapkın Münevver'le duygusal bir ilişki yaşarken aynı fabrikadan Halet'le de görüşmeye devam eden Murat, bütün hovardalığına rağmen Halet tarafından gafil avlanmıştır. Beraber eğlendikleri gecelerden birinde, sarhoş numarası yaparak kendisine sırnaşan Halet'in, kendi hovardalığını kurnazlıkla alt ettiğiniz şu satırlarla dile getirir: "Üçüncü kadehte nazlım bir açıldı ki sorma... Beşincide mi altıncıda mı, pek bilmiyorum, gözleri kapandı bayağı sarhoş oldu. Bir beladır gelmiş... Bir otomobil çağırırsın, atarsın içine... Nihayet dar bir sokakta otomobil dayanır kalır... Haydi girersin koluna, düşe kalka güç hâlde evini bulur kapıda bırakırsın. Bunca senedir hovarda geçinirdim, bu karı beni mat etti. Evinin kapısı önüne gelince, burnuna amonyak dayamışsın gibi şıp diye ayılmaz mı?"

Merhametli Halet'in eski sevgilisi Şoför Aziz Murat'ın yolunu kesip ona bıçak çekince Murat'tan dayak yiyerek itibarını kaybetmiştir. Üstelik daha düşük bir pozisyona terfi edilerek Beyoğlu'nu terk etmeye

zorlanmıştır. Murat'ın bu olaya üzüldüğünü gören Piç Hayri "Nasıl, o terese acıyor musun?" diye sorar. Bunun üzerine Murat'ın yanıtı "Acınmaz mı be kardeşim?... Kolay mı?" olur.

Fedakâr Münevver hastalanmış ve yatağa düşmüştür. Çalışmadığı bu süre içerisinde Münevver ve annesinin paraya ihtiyaçları olduğunu anlayan Murat, yadigâr tabakasını Münevver için satar. En yakın arkadaşı Piç Hayri, Murat'ın sevmiyorum dediği bir kadın için gösterdiği bu fedakârlığı sorgulamaktadır. "Dün gece yüreği Esmâ'nın ateşiyle yanan Murat, bir gün evvel omuz silkerek kayıtsızca 'Acıyorum' dediği Münevver için bugün, yadigâr tabakasını satan müşfik, civanmert, adam aynı şahıs mıydı?"

Münevver (Namuslu)

Karakter Saf, temiz ve Namuslu bir genç kız olan Münevver, bu özellikleri nedeniyle çevresi tarafından takdir edilmektedir. Nitekim kendisine iftira atılsa dahi hiç kimse Münevver'in kötülük yapacağına inanmaz. Murat'ı gönülden seven sadık bir aşık olmakla birlikte kiskanç bir kadındır. Aynı zamanda çalışkan bir karakterdir, gözü işten korkmaz. Kimsenin işine karışmayan, kendi hâlinde bir kişiliktir.

Aktivite Annesiyle birlikte yaşayan Münevver, Cibali Tütün Fabrikası'nda çalışarak evin geçimini sağlamaktadır. Murat'a sınırlıklam aşıktır, gözü sürekli onu aramaktadır. Annesinin onu evlendirmeye yönelik baskılarına karşı sürekli bir direnme hâlinindedir. Diğer yandan saf bir kişiliğe sahip olduğundan, sürekli bir şekilde fabrikada kendisiyle uğraşanların dedikodularına maruz kalır.

ÖRNEK ANILAR

Namuslu Hayri, Murat'ın Münevver'e karşı sorumsuz davranmasını sürekli eleştirmekte ve Münevver'i savunmaktadır. Münevver hırsızlıkla suçlandığında Hayri bunun bir oyun olduğundan emindir ancak Münevver'den ayrılmak için bir bahane arayan Murat olaya şüpheyle yaklaşır. Murat'ın Münevver'e verdiği değer temel sebebi onun namuslu ve dürüst bir kadın olmasıdır. "Münevver'in en sevdiğim tarafı, sessizliği, usluluğu, namusluluğudur."

Kiskanç Münevver, komşusu Ayşe Hanım'ın kızı Safiye'yi Murat'tan kiskanmaktadır. Bu nedenle ona sürekli ters davranmaktadır. Ancak Safiye, başka bir erkekle ilişki yaşamaya başlayınca Münevver'in Ayşe Hanım'a yönelik davranışları tümünden değişir. Münevver'in annesi, kızının ne kadar kiskanç olduğunun farkındadır. Bir gün kendilerinden yardım istemeye gelen Ayşe Hanım'a Münevver'in iyi davranmaya başladığını görünce şaşırır. "Evvelce Ayşe Hanım'ın kızı Safiye'yi Murat'tan kiskanıyordun. Safiye'nin müezzinin oğluyla işaretleştiğini gördün, kariya olan hiddetin geçti. Eski nobranlıklarını unutturup ne olur, ne olmaz, dost geçinmek istiyorsun. Ayşe Hanım bir hafta evvelsi gelip de bir tek zeytin tanesi isteseydi, kapıyı suratına kapar, bir temiz de paylardın."

Piç Hayri (İhtiyatlı)

Karakter İstanbul'da anne ve babasız büyümüş olan Hayri, şehir hayatının bütün zorluklarını deneyimlemiştir. Gençken türlü olaylara karışmış ve başı beladan kurtulmamıştır ancak daha sonra edindiği tecrübeler nedeniyle dikkatli, ihtiyatlı bir kişiliğe sahip olmuştur. Her ne kadar ağırbaşlı bir kişiliğe dönüşmüş olsa da, kendisi hakkında şüpheleri vardır zira her an eski bıçkın ve kavgacı hâline dönebileceğini düşünmekte ve bundan korkmaktadır.

Aktivite Murat'la aynı fabrikada çalışmaktadır. Kurduğu yakın dostluktan ötürü Murat'ın özel hayatıyla yakından ilgilenmektedir, onu koruyup kollamaktadır. Murat'ın ev sahibi Madam Sofya'ya aşıktır ve olayların gelişmesiyle birlikte Murat'ın evine taşınarak Madam Sofya'ya yakınlaşmaya çalışır.

ÖRNEK ANILAR

İhtiyatlı Murat'ın kişisel yaşamı nedeniyle olayların içine sürüklenen Hayri, karşılaştığı zor durumlarda ihtiyatı elden bırakmaz ve bu dikkatli davranışlarına da şaşırır. Zira eskiden çok kavgacı bir tipken, nasıl böyle dikkatli bir adam olduğunu anlayamaz. Murat'a tuzak kuran Şoför Aziz'i fabrikanın önünde beklerken görmüş ve ağzını aramak için adama yanaşmıştır. Adamın bütün tahriklerine rağmen kavgadan uzak durmuştur. "Hayri, kendi kendine şaşıyordu, nasıl olmuştu da şoförün tahkirine mukabele etmemişti? Eskiden olsaydı, yalnız şoförü değil, muavinini de ikinci bir sual ve cevaba vakit bırakmadan kaldırımrlarda sürüye sürüye döver, hadlerini bildirirdi."

Ağırbaşı Hayri, aşık olduğu kadının gözünde nasıl görüldüğünü öğrenmek ister. Bu nedenle Madam Sofya'ya kendisi hakkında ne düşündüğünü soracaktır. Tam o sırada, kendisi hakkında bir düşünceye dalar. "Hayri kendi için bunu bir imtihan telakki ediyordu. Sırasına göre silah çekerek, sırasına göre küfürle, yumrukla, boğaz boğaza kavga ederek senelerce bıçkınlıktan sonra ağır, uslu bir efendi olmaya karar vermişti. Kararı kat'iydi ve sözünde de durmuştu."